

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ หมู่ที่ 6 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

นางสาวสุนันทา ตะมะนาว : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคลองเต็

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เทพวิ โชควสิน , 75 หน้า

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามโครงการการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด 3. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง 4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านคลองเต็ หมู่ที่ 6 ต.หุมสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกันยายน 2545 ในการประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการประเมินตรงกับแบบจำลองชิพฟ์(CIPP Model : Context-Input-Process-Product) โดยทำการเก็บข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการสังเกตจากการเข้าพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการ ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มผู้กู้เงิน และสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้กู้เงิน ผู้นำด้านต่างๆ และประชากรในหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบบเจาะจงและแบบสุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในลักษณะพรรณนา เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน ผลจากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเต็ พบว่า นโยบายกองทุนเงินล้านมีส่วนช่วยให้หมู่บ้านเกิดการพัฒนาขึ้นในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ คือ มีการประกอบอาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้น มีการสร้างงาน สร้างรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งความเข้มแข็งของชุมชน เกิดการร่วมมือของคนในชุมชนมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นและเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการที่กองทุน 1 ล้านบาทเข้ามาทำให้ความเป็นอยู่ในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....*ศุภนิภา ตะมะนาว*

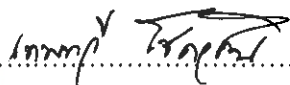
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*เทพวิ โชควสิน*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....*.....*

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์เทพทวี โชควสิน)

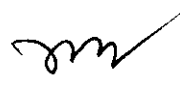
กรรมการสอบ

(อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตติอาษา)

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ศรีอ้วน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ๒๙ เดือน ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์การ อินทร์มรรย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล, กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวิชาการ
- อาจารย์เทพทวี โชควสิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และคุณน้ำค้าง ชมเมืองปัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมสารนิพนธ์ ที่ช่วยแนะนำและช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน และมีส่วนช่วยเหลือผู้จัดทำสารนิพนธ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนวัฒน์ ศรีสุอาน อาจารย์ที่ปรึกษา ในการดูแลเอาใจใส่ในการจัดทำสารนิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
- องค์การบริหารส่วนตำบลหมื่น ที่ให้ความอนุเคราะห์ เอื้อเฟื้อสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประชุมเสวนากองทุนระดับตำบล
- ผู้ใหญ่ทวน บุญเลี้ยง ผู้ใหญ่บ้านคลองเตื่อ, ตลอดจนคณะกรรมการ ผู้นำกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ที่ให้ความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลต่างๆ และขอขอบคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง ชาวบ้านคลองเตื่อทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี และให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นมาโดยตลอด

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมการศึกษามาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต และใคร่ขอยกคุณความดีจากการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ให้แก่ท่านทั้งสอง

นางสาวสุนันทา ตะมะนาว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารตาราง.....	ช
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
1.4 วิธีดำเนินการ.....	2
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	3
 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	 5
2.1 นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์.....	5
2.2 ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	12
2.4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล.....	15
2.5 เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	16
 บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	 18
3.1 วิธีการประเมินโครงการ.....	18
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	22
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	25

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	25
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	28
4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	28
4.2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	34
4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	45
4.4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
5.1 สรุปผลการประเมินผล.....	52
5.2 อภิปรายผล	54
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ.....	60
ภาคผนวก ข ประมวลภาพกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ.....	69

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเต้.....	17
2. ถนนลาดยางสายคลองเต้-คลองดินดำ ที่ตัดผ่านหมู่บ้าน.....	70
3. โรงเรียนกับวัดของหมู่บ้านคลองเต้ที่ตั้งอยู่ติดกัน.....	70
4. วัดคลองเต้ที่เป็นศูนย์รวมของชาวบ้านและเป็นที่ประชุม.....	70
5. กระบวนการจับฉลากและคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเต้...	71
6. สมาชิกกำลังออกเสียงเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเต้..	71
7. กระบวนการออมเงินของหมู่บ้านคลองเต้.....	71
8. การติดตามนิเทศงานของอาจารย์ที่ปรึกษา.....	72
9. ผู้นำหมู่บ้านที่เข้าร่วมประชุมกองทุนระดับตำบล.....	72
10. การประชุมกลุ่มย่อยแบ่งตามกลุ่มอาชีพ.....	72
11. สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนกับการพัฒนาอาชีพ.....	73
12. สมาชิกกองทุนมีทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น.....	73
13. กิจกรรมเลี้ยงสุกรของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านคลองเต้.....	73
14. แผนที่หมู่บ้าน.....	74
15. ประวัติผู้เขียน.....	75

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร.....	33
2. ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B.....	36
3. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B.....	38
4. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B.....	40
5. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B.....	43
6. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้.....	45
7. ตารางแสดงสถานะทางการเงินของหมู่บ้านคลองเคื่อ.....	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจก่อให้เกิดการทรุดตัว ความชบเซาที่ยืดเยื้อต่อเนื่อง และมีแนวโน้มของการก่อตัวของความผันผวนที่รุนแรงขึ้น ภาคชนบทซึ่งเป็นผู้รับภาระที่พึ่งพิงของชุมชนเมือง ในช่วงที่ผ่านมาต้องได้รับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวป้องกันสุดท้ายของประเทศ คือ ทางรอดของชาติ เป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจที่แท้จริง งบประมาณของรัฐที่มีอยู่ไม่มากต้องนำมาจัดสรรใหม่ให้กับนโยบายที่มีความสำคัญลำดับสูงสุด นั่นคือ การสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน ให้ชุมชนมีเงินกันเองหรือเงินแรกเริ่มของตนเองเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบทและชุมชนเมือง รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองมีการถือผู้ถือโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเองได้สามารถสร้างงานสร้างรายได้ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน สามารถบริหารจัดการเงินลงทุนของตนเอง ก่อให้เกิดกลไกลูกโซ่ทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ รัฐบาลจึงเห็นสมควรให้มีการประเมินและติดตามกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาลักษณะประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ "สารนิพนธ์" (Substantive Report) เพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่นและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อทราบว่าการะบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง
4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด

1.3 กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ในการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า "ซิฟโมเดล" ซึ่งเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินซิบของสตัฟเฟิลบีม(Stufflebeam' CIPP Model) คือ การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำมาเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

1.4 วิธีดำเนินการ

4.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) มีวิธีการเก็บรวบรวม ดังนี้

ใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญระหว่างผู้ ประเมินกับผู้ให้การประเมินหน้าที่เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสนทนากันในประเด็นที่ผู้ ประเมินต้องการข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือ กำหนด

รายละเอียดที่จะถามไว้อย่างชัดเจน และใช้การสนทนาแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดเฉพาะเป็นประเด็นหลักที่จะใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ โดยพยายามดึงความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์ให้เข้าสู่ประเด็นที่ต้องการประเมิน กระตุ้นให้ผู้สัมภาษณ์แสดงระบายความรู้สึก โดยการเล่าเรื่องต่างๆ ตามความพึงพอใจ

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจัดส่งให้กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการตามคำชี้แจงที่กำหนดให้

ใช้การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตโดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว โดยใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เช่น การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน และไม่มีส่วนร่วม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้

โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากเอกสารกองทุนหมู่บ้าน การบันทึกการประชุมต่างๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น จปฐ.2 (แบบประมวลผลและเทียบเป้าหมายข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน) และกชช.2ค (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน) เป็นต้น มาศึกษาและประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องศึกษาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้หลักการของตรรกะ เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน ข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดระบบเรียบเรียงตีความหมาย ในเชิงพรรณนา โดยยึดเอาวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์เป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้ทราบถึงข้อมูลของนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมี 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์
- 2.2 ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุน
- 2.4 หลักการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรูปแบบ CIPP Model
- 2.5 เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

2.1 นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์

2.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ตำบล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยมีปรัชญาดังนี้

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชน
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของตนเองและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคม
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

2.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

2.2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง" โดยมีชื่อว่า กทบ.

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

- การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

- คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

- ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

- สำนักงานมีอำนาจหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและกองทุน เป็นต้น

2.2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 9 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป มีสาระสำคัญดังนี้

- "กองทุน" หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

- "หมู่บ้าน" หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ เป็นต้น

หมวดที่ 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย

- ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- วัตถุประสงค์ในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ

4.2.2 ผู้กู้ได้ทำการค้าด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องจากการได้ศึกษาค้น

คว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้กู้มีสุขภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน
- ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ "กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

- ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการ

- คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้ หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องมาจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อความเสียหายต่อกองทุน

หมวดที่ 3 คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน
- ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบที่กำหนดไว้

หมวดที่ 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบที่กำหนดไว้

ไว้

หมวดที่ 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคน
- กรรมการกองทุนจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
- คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบที่กำหนดไว้
- กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี
- ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน

รองประธานกรรมการกองทุน เหนียวญิกกองทุนและเลขานุการกองทุน

- การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีคณะกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

หมวดที่ 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน มีสาระสำคัญดังนี้

- กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน

- สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน
- คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน
- ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน
- นอกจากการประชุมครั้งใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้
- ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม
- สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

หมวดที่ 7 การกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสาระสำคัญดังนี้

- สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
- คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท
- ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน
- คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
- การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย
- ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้
- ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

หมวดที่ 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ มีสาระสำคัญดังนี้

- ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งและแจ้งให้สมาชิกทราบ
- ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี
- การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวดที่ 9 บทเฉพาะกาล มีสาระสำคัญดังนี้

- ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติ โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม
- เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้าดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด
- คณะกรรมการกองทุนต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนและเปิดบัญชีเงินฝากของคณะกรรมการกองทุนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากการได้รับเลือก

2.2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเคี่ยมดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งของกองทุน หมู่ 6 ตำบล หมู่ 5 อำเภอ ปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
  1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
  2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว

3. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
- (5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
  1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
  2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
  3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
  4. เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน

3. แหล่งมาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระ

คิดปันอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองเคื่อเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
- (2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) อุดหนุน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ขึ้นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน

(2) ผู้ที่คุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

(3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วม

ประชุม

(5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

- (6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติ
- (8) มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

(เอกสารฉบับสมบูรณ์อยู่ในภาคผนวก)

2.3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน ตลอดจนขี้นั้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

2.3.2 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน เช่น จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากร เป็นต้น
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องมีการคัดเลือกคณะกรรมการจากมติที่ประชุมและเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมตามระเบียบที่กำหนดไว้
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน จะต้องมีการระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน จะต้องประกอบด้วยจำนวนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน และจะต้องมีการเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

5.1 มีวิธีการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

5.2 กำหนดกิจกรรมในการกู้ยืม

5.3 มีวิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้

5.4 มีวิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้เงินคืน และดอกเบี้ยเงินกู้คืนตามสัญญา

2.3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย

7. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

8. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

กรณีกองทุนหมู่บ้านคลองเต้อ มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้รู้
2. ความเป็นไปได้ของโครงการ
3. วัตถุประสงค์การกู้ยืมชัดเจน
4. คำนวณค่าต่อการลงทุน

2.4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟทีโมเดล

แนวคิดและรูปแบบการประเมินซิฟทีโมเดล(Stufflebeam' CIPP Model) คือ การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำมาเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบซิฟ (CIPP Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

ซึ่งมีความหมายดังนี้

บริบท (Context) หมายความว่า มีหน่วยระบบอื่นๆ จำนวนหนึ่งที่อยู่นอกเส้นเขตแดนของหน่วยนี้ ซึ่งให้ปัจจัยนำเข้าแก่หน่วยนี้และรับเอาผลผลิตของหน่วยนี้หน่วยอื่นๆ เหล่านี้เมื่อรวมกันแล้วเรียกว่าบริบทของหน่วยนี้ การที่ผลผลิตถูกส่งผ่านบริบทแล้วมีผลกระทบไปถึงปัจจัยนำเข้าขั้นต่อไป เช่นนี้ ได้ชื่อว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับภายนอก (External Feedback) บริบทมีอิทธิพลต่อหน่วยระบบอย่างมาก อาจเป็นผู้สร้างหน่วยระบบให้เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงหน่วยระบบก็ได้ทั้งด้านปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตของหน่วยระบบ

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายความว่า หน่วยนี้ได้รับเอาบางสิ่งบางอย่างเข้ามาในหน่วยระบบเพื่อนำไปเข้ากับกระบวนการและแปลงรูปเป็นผลผลิต ปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ได้มาจากผลผลิตของ

หน่วยระบบอื่นๆ ซึ่งเป็นบริบทของหน่วยนี้ มีข้อควรสังเกต คือหน่วยระบบที่เป็นสิ่งมีชีวิตสามารถคัดเลือกปัจจัยนำเข้าด้วยตัวเอง เว้นไว้แต่ได้ถูกวางเงื่อนไขหรือโปรแกรมไว้ล่วงหน้าโดยผู้สร้าง หน่วยระบบนั้นกิจกรรมการคัดเลือกปัจจัยนำเข้าหรือการปรับกระบวนการภายใน ได้ชื่อว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับภายใน (Internal Feedback) ปัจจัยนำเข้าบางตัวเช่น “บุคคล” สามารถจัดการเลือกสรรปัจจัยนำเข้าตัวอื่นๆ สามารถกำหนด กระบวนการ และสามารถกำหนดลักษณะของผลผลิตของหน่วยระบบได้

กระบวนการทำงาน (Process) คือ หน่วยระบบนี้มีกระบวนการทำงานที่มีลักษณะเป็นแบบแผนชัดเจนและมีความคงที่ในห้วงเวลาหนึ่งสามารถสังเกตได้และประเมินได้ กระบวนการทำงานนี้คือการที่ปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากระทำปฏิกิริยาต่อกัน จนบังเกิดเป็นผลผลิตของหน่วยระบบ กระบวนการอาจจะมีหลายขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนมีลักษณะเป็นหน่วยระบบในตัวเองคือ มีคุณสมบัติทุกข้อ ของหน่วยระบบ

ผลผลิต (Product) หมายความว่า หน่วยระบบนี้ให้ผลผลิตบางอย่าง อันเป็นผลมาจากการทำงานของหน่วยระบบ ผลผลิตดังกล่าวอาจมีมากกว่าหนึ่งรายการก็ได้และแต่ละรายการเมื่อหลุดออกมาจากหน่วยระบบแล้ว ก็จะเลื่อนไหลไปเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบอื่นๆที่เป็นบริบทของหน่วยระบบนี้ต่อไป

2.5 เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ครั้งที่ 3/2545 เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2545 มีมติที่สำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรับทราบ เพื่อนำไปปฏิบัติตามมติเป็นแนวทางเดียวกันมีรายละเอียดดังนี้

1. การเบิกจ่ายทุนการศึกษาให้บัณฑิตในกรณีที่บัณฑิตมารายงานตัวและปฏิบัติงานไม่ครบเดือนให้เบิกจ่ายเต็มเดือน
2. การหักเงินค่าศึกษารายเดือน ๆ ละ 600 บาทให้หักเงินเต็มเดือนตามที่บัณฑิตได้ทำสัญญา
3. ถ้าสถาบันการศึกษารับบัณฑิตได้ไม่ครบตามเป้าหมายให้สถาบันการศึกษานำงบประมาณที่เหลือไปใช้จ่ายตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในลักษณะถัวจ่ายทุกรายการยกเว้นทุนการศึกษาให้ส่งคืนสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
4. แนวทางดำเนินงานเรื่องการคัดเลือกบัณฑิตเพิ่มเติมให้ดำเนินการดังนี้

4.1. การรับบัณฑิตเพิ่มเติมในพื้นที่ที่ยังไม่มีบัณฑิตให้รับได้จนถึงสิ้นเดือนมกราคม 2545 กรณีบัณฑิตเก่าลาออกให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันการศึกษานั้น ๆ

4.2. การคัดเลือกอาจคัดจากบัญชีรายชื่อสำรอง ถ้าไม่มีบัญชีสำรองหรือมีไม่เพียงพอ คณะอนุกรรมการอำนวยการโครงการ ฯ มอบอำนาจให้สถาบันการศึกษานั้น ๆ เป็นผู้คัดเลือกเพิ่มเติม

5. แนวปฏิบัติที่ขอให้สถาบันการศึกษาดำเนินการชี้แจงให้บัณฑิตและประชาชนในพื้นที่เข้าใจโดยด่วนมีดังนี้ คือ

5.1. จุดนัดพบนักศึกษา : ควรเป็นจุดนัดพบที่อำนวยความสะดวกต่อนักศึกษาและไม่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทางของนักศึกษาซึ่งจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและยิคนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง

5.2. ค่าถ่ายเอกสารแบบรายงานต่าง ๆ : สถาบันการศึกษามีมาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้แก่นักศึกษา

5.3. สัญญา : สถาบันการศึกษาควรชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจว่าในการรับทุนศึกษาจำเป็นต้องมีสัญญาและทางราชการได้ให้ความเป็นธรรมแก่นักศึกษาหากสงสัยสามารถสอบถามได้

5.4. หลักสูตร : หลักสูตรดังกล่าวมิใช่หลักสูตรเร่งรัด แต่ได้เตรียมการมาเป็นเวลาพอสมควรอย่างมีระบบ

5.5. การดำเนินกองทุนของบัณฑิต : บัณฑิตต้องไปเรียนรู้ แม้กองทุนจะยังไม่ได้รับการจัดตั้งในบางพื้นที่

5.6. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ : โครงการนี้ไม่ใช่โครงการจ้างบัณฑิตทำงาน แต่เป็นโครงการให้ทุนบัณฑิตเรียนหนังสือ ซึ่งบัณฑิตต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผลตามหลักสูตรจึงจะจบการศึกษาและได้รับปริญญาบัตร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินโครงการ เพื่อหาหลักในการประเมินตามรายงานสภาพจริง ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อย่อย 6 หัวข้อ ได้แก่ 1. วิธีการประเมินโครงการ 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ 4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 6. การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของหัวข้อย่อยแต่ละหัวข้อ มีดังนี้

3.1 วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ใช้วิธีการตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการประเมินตรงกับแบบจำลองชีพ (CIPP Model : Context – Input – Process – Product) แบบจำลองชีพโมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “ บริบท ” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจกรรมของผู้กู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อในรูปแบบของ “ซิฟท์โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ

ที่มา : ปรับปรุงมาจากชุดวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ พ.ศ. 2545 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ

จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ กระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (c) ในที่นี้หมายถึงบริบท A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

3.1.2 เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งหน่วยในการวิเคราะห์ในการจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ คือ โครงการจัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่เฉพาะแห่งในที่นี้คือ หมู่บ้านคลองเคื่อ หมู่ที่ 6 ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ 10 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกันยายน 2545

3.1.3 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเพื่อจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ เป็นการประเมินให้ความสัมพันธ์กับข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เรื่องเล่าและคุณลักษณะต่างๆ ในเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับกรอบคำถามแนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง เพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่บ้านคลองเตือ ต.หมูลี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกในการศึกษาครั้งนี้ คือ

3.2.1 ประชากร (Population)

2.1.1 ประชากรของหน่วยระบบ A ได้แก่

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ให้ข้อมูลทางด้านกฎระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน กระบวนการการจัดตั้งและการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเตือ จำนวน 8 คน ให้ข้อมูลทางด้านการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การบริหารงานของคณะกรรมการ รวมทั้งทัศนคติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้ จำนวน 36 คน ให้ข้อมูลทางด้านทัศนความคิด ความเข้าใจของกองทุน

- หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน จำนวน 138 ครัวเรือน

2.1.2 ประชากรของหน่วยระบบ B ได้แก่ สมาชิกผู้กู้จำนวน 44 ราย โดยแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย และกลุ่มบริการ ให้ข้อมูลทางด้านการศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11) เป็นการเจาะลึกชาวบ้านที่กู้เงินจากกองทุนไปทำธุรกิจประกอบอาชีพในกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลกระจายตามกลุ่มเป้าหมายและเป็นภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

2.1.3 ประชากรของหน่วยระบบ C ได้แก่ ประชากรในหมู่บ้านคลองเตือ จำนวน 138 ครัวเรือน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบชุมชน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งทัศนความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (sample)

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ A ที่เลือกมาคือ

- คณะกรรมการจำนวน 15 คน จาก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเตือ 4 คน จากจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50

- สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้ จำนวน 15 คน จากจำนวน 36 คน คิดเป็น 42

- หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan จำนวน 50 ครัวเรือน จากจำนวน 138 ครัวเรือน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Clusre Random Sampling)

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ B ที่เลือกมาคือ

- สมาชิกที่กู้เงินกองทุน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย และกลุ่มบริการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Clusre Random Sampling)

2.2.3 หน่วยระบบ C กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาคือ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ข้าราชการครู จำนวน 2 คน จากจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ชาวบ้านผู้สูงอายุ 2 คน จากจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบ ซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวแล้ว

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.3.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A)

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

- บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านและชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านและชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรตาม บร. 1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
4. ด้านวัฒนธรรม

4.1 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่น

4.2 ลักษณะบางประการ ที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ระบบการเมืองการปกครอง สุขภาพอนามัย โรงเรียนและการศึกษา เป็นต้น

4.3 ลักษณะบางประการของประชากรในชุมชน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 1.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 3.2 การทำบัญชี

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- 4.1.1 จำนวนผู้กู้
- 4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- 4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้
- 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
- 4.2.4 การเกิดกิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

3.3.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานการของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B)

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานการของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด จำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
  - 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเดียวกับ ตัวชี้วัด บริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A (ตามที่ได้กล่าวไว้ใน 3.1)
  - 1.2 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
    - 1.2.1 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
    - 1.2.2 หนี้รายทุนนอกระบบของผู้กู้
    - 1.2.3 อาชีพหลักของผู้กู้
    - 1.2.4 รายได้ของครอบครัว
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Context Indicator) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้
  - 2.1 เงินที่กู้มาได้
  - 2.2 เงินอื่น ๆ
  - 2.3 สถานที่และวัตถุดิบ
  - 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Product Evaluation) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
  - 3.1 การทำการถูกวิธี
  - 3.2 การหาตลาดที่ดี
  - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
  - 3.4 การทำบัญชี
4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Evaluation) ของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
  - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)
    - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
    - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
  - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

- 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- 13) แผนที่หมู่บ้าน , กล้องถ่ายรูป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินกิจการของผู้ดูแลราย

วิธีการใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอัน ได้แก่

3.4 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน บร. ต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแล้วทำการจดบันทึกเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่แท้จริง ซึ่งมีดังนี้

- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เช่น บร. 11 สัมภาษณ์ผู้ดูแลราย
- การสัมภาษณ์แบบรายงานประกอบ เช่น บร. 1 สัมภาษณ์ผู้นำเพื่อหาข้อมูลชุมชน บร. 2 สัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิก บร. 7 สัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน และบร.9 สัมภาษณ์การทำบัญชีของเลขานุการ

3.5 การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมแล้วทำการจดบันทึก เช่น

- การสังเกตจากการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
- การสังเกตการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- การสังเกตจากการเข้าพื้นที่โดยการพูดคุยกับชาวบ้าน

- การสังเกตจากผู้รู้แต่ละราย และทำการจดบันทึกการสังเกตตามแบบ บร. 9
- การสังเกตจากการจัดเวทีประชาคมตำบล

3.6 ศึกษาข้อมูลมือสอง จากแหล่งต่างๆ ได้แก่

- กชช. 2 ค (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน)
- จปฐ. (แบบประมวลผลและเทียบเป้าหมายข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานของครัวเรือนรายหมู่บ้าน)
- เอกสารกองทุนต่างๆ เช่น 1. เอกสารการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ 2. เอกสารการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอ.ปากช่อง (กทบ.) และ 3. รายงานการศึกษาชุมชน เรื่องศักยภาพชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้หลักการของตรรกะ เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน ข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดระบบเรียบเรียงตีความหมาย ในเชิงพรรณนา โดยยึดเอาวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์เป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ เพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ โดยเน้นประสิทธิภาพของการประเมิน พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพต่อไป

3.6.2 วิเคราะห์เชิงระบบ ทั้ง 3ระบบ ได้แก่ ระบบ A ระบบ B และระบบ C ให้เห็นความสัมพันธ์กันของทั้ง 3 ระบบ

3.6.3 วิเคราะห์พิจารณาตัวแปรตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยระบบย่อยชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือว่าอนาคตกองทุนจะเป็นอย่างไร

3.6.4 วิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปสารนิพนธ์ ในการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการเงินโครงการ ตามโครงการการเพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการโครงการ พ.ศ. 2545

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทที่ 4 ของสารนิพนธ์เป็นการนำเสนอผลการติดตามการประเมินโครงการ บทนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ จะนำเสนอเนื้อหา โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อย ดังนี้

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้

4.4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ อันได้แก่

4.4.1 เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

4.4.2 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใด

4.4.3 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

4.4.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ดี-เลว” ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

- บริบทระดับท้องถิ่น

4.4.1 ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านคลองเคื่อ หมู่ที่ 6 ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

- ที่มาของชื่อหมู่บ้าน

เดิมมีคันมะเคื่อมีรูปร่างขนาดใหญ่ ใบสีเขียว ลูกสีเขียว ตอนแก่สีแดง ขนาดประมาณ ลูกพุทรา มีแมลงคล้ายๆ แมลงหวี่ อยู่ในนั้น รับประทานได้ ลักษณะใบค่อนข้างกลม เล่าสืบ

กันมาว่า ต้นมะเดื่อดังกล่าวขึ้นอยู่กลางน้ำ และขึ้นอยู่ตามถนนมากมาย จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า หมู่บ้านคลองเตื่อ จนทุกวันนี้

- เริ่มก่อตั้ง

ในปี พ.ศ. 2475 หรือประมาณ 70 ปีมาแล้ว

- การตั้งถิ่นฐาน คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ได้แก่

นายมากดี ไม่ทราบนามสกุล มาจากบ้านพิงพวง อ.กันทรารักษ์ จ.ศรีสะเกษ เสียชีวิต

แล้ว

นายอัญ ไม่ทราบนามสกุล มาจาก จ.ศรีสะเกษ เสียชีวิตแล้ว

นายพิญ ไม่ทราบนามสกุล มาจาก อ.พิมาย จ.นครราชสีมา เสียชีวิตแล้ว

นายอิน ร้อยจันทิก มาจาก อ.พิมาย จ.นครราชสีมา เสียชีวิตแล้ว

นายพวง ร้อยจันทิก เกิดที่ บ้านคลองเตื่อ ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ปัจจุบัน

อายุ 70 ปี

นายทอง ตะมะนาว มาจาก บ้านเมืองกลาง ต.โนนกลาง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ มาอยู่เมื่ออายุ 17 ปี ปัจจุบันอายุ 74 ปี

ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเข้ามาทางป่าและจับจองที่ดินเป็นของตนเอง และหลังจากนั้นต่อมาก็มีคนเข้ามาอยู่ด้วยการซื้อขายที่ดินโดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของบ้าง ใช้เงินบ้างหรือยกให้เพราะเป็นเครือญาติ ครอบครองกันทุกวันนี้

4.1.2 สภาพปัจจุบัน

- ทำเลที่ตั้ง

หมู่บ้านคลองเตื่อ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ห่างจาก อ.ปากช่อง 23 กิโลเมตร และห่างจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 5 กิโลเมตร

- อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดหมู่บ้านท่าช้างใต้ หมู่ 12 ต.หมูสี

ทิศใต้ ติดหมู่บ้านวังประดู่ หมู่ 13 ต.หมูสี

ทิศตะวันออก ติดหมู่บ้านโง้งไต้น หมู่ 11 ต.หมูสี

ทิศตะวันตก ติดหมู่บ้านคลองดินดำ หมู่ 8 ต.หมูสี

- สภาพที่ดิน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก ใช้มากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่จะทำไร่ข้าวโพด มะม่วง น้อยหน่าและผลไม้ต่างๆ

- คุณภาพดิน เป็นดินมีกรวดทราย และเป็นดินร่วน เหมาะแก่การทำการเกษตร เช่น การปลูกข้าวโพด มะม่วง น้อยหน่า เป็นต้น

- ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ ปัจจุบันมีป่าช้า 1.5 ไร่ ป่าในวัด 5 ไร่ ป่าไม้ในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงหลงเหลืออยู่บ้างแต่ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนจะพบว่ามีการลดน้อยลงเนื่องจากเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีการแปรรูปป่าให้เป็นอุตสาหกรรม เช่น สนามกอล์ฟ รีสอร์ท เป็นต้น

4.1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมด

- มีพื้นที่ทำการเกษตร 2,865 ไร่ เป็นที่สวน 1,440 ไร่ เป็นที่ไร่ จำนวน 1,425 ไร่
- ทำสวน ผลไม้ (น้อยหน่า-มะม่วง) จำนวน 72 ครอบครัวย ส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่เดียวกัน
- ทำไร่ ข้าวโพด จำนวน 57 ครอบครัวย ชาวบ้านในหมู่บ้านคลองเคื่อส่วนใหญ่จะทำไร่ข้าวโพดเพราะดินเป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกพืชข้าวโพด
- เลี้ยงสัตว์ (วัว) จำนวน 7 ครอบครัวย การเลี้ยงสัตว์เป็นการเลี้ยงระบบครอบครัว คือช่วยกันในการเลี้ยง ไม่ได้จ้างลูกจ้างมากมาย เป็นการเลี้ยงในอุตสาหกรรมครัวเรือน
- รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งหมดประมาณ

1,000-5,000	บาท	มี	—	ครอบครัวย
5,001-10,000	บาท	มี	20	ครอบครัวย
10,001-20,000	บาท	มี	15	ครอบครัวย
20,001-30,000	บาท	มี	50	ครอบครัวย
30,001-50,000	บาท	มี	40	ครอบครัวย
50,001-100,000	บาท	มี	10	ครอบครัวย

4.1.4 ด้านวัฒนธรรม

- วัด

มีวัด จำนวน 1 แห่ง ชื่อ วัดธารอุทุมพรวนาราม (คลองเคื่อ)

มีพระ 6 รูป

- ประเพณีที่สำคัญมีดังนี้

ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านคลองเคื่อ มีการทำบุญหรืองานประเพณี คือ

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี	วันขึ้นปีใหม่
เดือน กุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	วันมาฆบูชา

เดือน มีนาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือน เมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์,วันจักรี
เดือน พฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญกลางบ้าน ,วันฉัตรมงคล, วันวิสาขบูชา,วันพืชมงคล
เดือน มิถุนายน	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา,วันอาสาฬหบูชา
เดือน สิงหาคม	ทำบุญประเพณี	วันแม่
เดือน กันยายน	ทำบุญประเพณี	วันสารทจีน,สารทไทย
เดือน ตุลาคม	ทำบุญประเพณี	วันออกพรรษา,วันปิยมหาราช
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	วันลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	วันพ่อ

4.1.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านการเมืองการปกครอง

- ผู้นำ

คณะกรรมการหมู่บ้านคลองเคื่อ

ชื่อ นายทวน บุญเลี้ยง

ผู้ใหญ่บ้าน

ชื่อ 1. นายรพีพัฒน์ บุญชรอด

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2. นางน้อย สังข์กลม

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

3. นางดวงเดือน คารา

ด้านสาธารณสุข

4. นายวิชาญ บุญชรอด

ด้านการคลัง

5. นายสุบิน บุญชรอด

ด้านวัฒนธรรม

6. นายเปี้ยก หงษ์จันทิก

ด้านวัฒนธรรม

7.นายประเทือง ตะมะนาว

ด้านวัฒนธรรม

8. นางสาวมัลลิกา วอดจันทิก

ด้านเยาวชน

9. นางสาวสมใจ ภูมิไถล

กรรมการ

10. นายสมาน เบ็งจันทิก

กรรมการ

11.นายวิรัตน์ แซ่มัญจิด

กรรมการ

12.นายเต็มศักดิ์ เอี่ยมศรี

กรรมการ

13.นายปอง รอดกันภัย

กรรมการ

- โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษาในหมู่บ้าน ชื่อโรงเรียน บ้านคลองเคื่อ มีครู 6 คน
ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2507

โรงเรียนในหมู่บ้านมีครูที่สอนจบวิชาดังนี้

วิชาเอก	ภาษาไทย	จำนวน 1 คน
วิชาเอก	เกษตรศาสตร์	จำนวน 1 คน
วิชาเอก	บริหารการศึกษา	จำนวน 1 คน
วิชาเอก	การประถมศึกษา	จำนวน 1 คน
วิชาเอก	ฟิสิกส์	จำนวน 1 คน
วิชาเอก	คหกรรมศาสตร์	จำนวน 1 คน

- สุขภาพอนามัยของหมู่บ้านคลองเคื่อ

สุขภาพดี (ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี) กล่าวคือ

1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด และนิตวัคซันครบ
2. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการทำคลอด และการดูแลหลังคลอด
3. หญิงตั้งครรภ์ได้กินอาหารอย่างเหมาะสม และเพียงพอ ซึ่งมีผลทำให้เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
4. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
5. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้กินอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
7. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน
8. เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ
9. ครวเรือนไม่กินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ไม่ทำให้สุกด้วยความร้อน
10. ครวเรือนมีการบริโภคเกลือไอโอดีน
11. ครวเรือนได้กินอาหารควบคุมที่มีตรา อย.
12. ครวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้อง เหมาะสม

- ลักษณะประชากร

หมู่บ้านคลองเคื่อ มีจำนวนประชากร 690 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52 กลุ่ม
อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี - 50 ปี ซึ่งเป็นช่วงอยู่ในวัยทำงานและในวัยนี้จะเป็นวัยที่สามารถ

สร้างรายได้ให้กับครอบครัว นั่นคือรายได้หลักของแต่ละครอบครัวจะมาจากบุคคลในวัยนี้ จึงนับว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญมาก

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	329	48
- หญิง	361	52
2. อายุ		
1 วัน – 3 ปีเต็ม	20	3
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	31	4
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	69	10
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	32	5
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	41	6
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	345	50
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	113	16
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	39	6

- แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน คลองเตือ มีดังนี้

ประเภทแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้

1) บ่อน้ำตื้น

ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำตื้น หรือบ่อขุดส่วนตัว จำนวน 4 บ่อ ใช้การได้ 4 บ่อ

2) บ่อบาดาล

ในหมู่บ้านมีบ่อบาดาลส่วนตัว จำนวน 2 บ่อ ใช้การได้ 2 บ่อ

มีบ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน 3 บ่อ ใช้การได้ 3 บ่อ

บ่อบาดาลสาธารณะที่มีอยู่ทั้งหมด แยกเป็นบ่อที่ดำเนินการขุดเจาะโดย

กรมทรัพยากรธรณี

3) น้ำประปา

ในหมู่บ้านนี้มีระบบประปาหมู่บ้าน และมีครัวเรือนที่ใช้น้ำจากระบบประปานี้ตลอดปี จำนวน 138 ครัวเรือน ระบบประปาในหมู่บ้านสร้างโดยหน่วยงาน กรมทรัพยากรธรณี

4) แหล่งน้ำผิวดิน

ในหมู่บ้านนี้มีแหล่งน้ำผิวดิน คือคลอง ซื่อคลองเคื่อ คุณภาพเหมาะสมและพอใช้

5) น้ำดื่ม

ในหมู่บ้านนี้มีครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี ในกรณีขาดแคลนน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคครัวเรือนส่วนมากใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน

6) น้ำใช้

ในหมู่บ้านนี้มีครัวเรือนที่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี จำนวน 138 ครัวเรือน

7) น้ำเพื่อการเกษตร

น้ำจากแหล่งน้ำในหมู่บ้านนี้ใช้สำหรับการเกษตร

- ใช้สำหรับปลูกพืชไร่อายุสั้น สามารถใช้เพียงพอ
- ใช้สำหรับปลูกพืชไร่อายุยาว สามารถใช้เพียงพอ

4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

4.2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

4.2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากบร.3 ที่ได้ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการทั้ง 15 คน ส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สำหรับชาวบ้านยังมีข้อสงสัยและยังไม่เข้าใจอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่จะทราบว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นเงินทุนที่ได้จากภาครัฐ เพื่อที่จะเป็นเงินทุนสำหรับในการลงทุนในการประกอบอาชีพต่าง

2) เงิน 1 ล้านบาท สภาวะกองทุนหมู่บ้าน ตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2544 และได้รับเงิน โอนเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่งเกิดจากความผิดพลาดของเอกสาร ทำให้เกิดความล่าช้า จากการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน จากการสำรวจเอกสารกองทุนคณะกรรมการมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ และจากความรู้และประสบการณ์ของคณะกรรมการแต่ละบุคคลล้วนแต่มีความสามารถและความรู้สูงในขั้นปริญญาตรี มัธยมศึกษาและมัธยมต้น ซึ่งถือว่ามีความรู้สูง ทั้งนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ที่ปรึกษา 4 คน ซึ่งล้วนแต่เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความนับถือและมีความสามารถหลายด้านด้วยกัน

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้ทำการสัมภาษณ์และสังเกตคณะกรรมการชุดนี้มีความพร้อมและความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนได้เป็นอย่างดี แต่ในการบริหารกองทุนต้องอาศัยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกันหลายฝ่ายจึงจะบรรลุตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จดังกล่าว

4.2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า คณะกรรมการจะพิจารณาดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้กู้ 2. ความเป็นไปได้ของโครงการ 3. มีวัตถุประสงค์การกู้ยืมชัดเจนและ 4. คำนวณค่าการลงทุน ซึ่งจากการสังเกตคณะกรรมการได้ยึดหลักเกณฑ์พิจารณาได้อย่างครบถ้วนในการคัดเลือกผู้กู้

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุนพบว่า มีการจัดทำบัญชีเงินค่าหุ้นของกองทุนเป็นประจำทุกเดือน สำหรับบัญชีกองทุนเงินล้านยังอยู่ในช่วงศึกษาและอบรม และศึกษาจากหมู่บ้านอื่นที่ทำแล้ว เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านคลองเค็ดได้รับเงินจัดสรรล่าช้า จึงทำให้กระบวนการทำบัญชีจึงล่าช้าไปด้วย

4.2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า 1) จำนวนผู้กู้ กองทุนมีสมาชิกทั้งหมด 80 คน แต่มีจำนวนผู้กู้เงิน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ซึ่งจำนวนผู้กู้ คือ ผลผลิตที่เกิดจากหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ 2) ขอดเงินที่ให้กู้ กองทุนมีเงิน 1 ล้านบาท มีการปล่อยกู้ไป 810,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนผู้กู้ได้ 44 ราย ผู้กู้มี 44 ราย ซึ่งทุกรายสามารถกู้ได้หมด มีจำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทุกเดือนเฉลี่ยประมาณเดือนละ 4,000 บาท มีการขยายกิจการของผู้กู้ มีการเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า กองทุนมีศักยภาพและความเข้มแข็งขึ้น ทั้งถึนมี
เครือข่ายการเรียนรู้ และเกิดกระบวนการเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ

4.2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย

4.2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

ตารางที่2 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	หนี้สินของ ธนาคาร	หนี้สิน นอกระบบ	อาชีพหลัก	รายได้ครอบครัว/ เดือน
1	นางบังอร จิตรหมอสำ	-	-	เสริมสวย	4,000
2	นายอุทิศ วงษ์อ่อน	-	-	ทำไร่	6,000
3	นางบุญมา วงษ์อ่อน	-	-	ทำไร่	6,000
4	นางทองเทียน เพ็งสมบูรณ์	-	-	ตัดเย็บ	4,000
5	นางประนอม วงษ์อ่อน	-	-	รับจ้าง	5,000
6	นายประเทือง คมะนาว	-	-	ทำไร่	6,000
7	นายนาวัน คำพิลัง	-	-	ทำไร่	5,000
8	นางบุญเรือน ทองคำ	-	-	ทำไร่	5,000
9	นางพิน อ้วนศรี	-	-	ทำไร่	4,000
10	นางสาวอัญชลี สีลาเขตต์	-	-	ทำไร่	5,000
11	นางรำเพย หิมพานต์	-	-	รับจ้าง	3,500
12	นางณัฐนันท์ หงษ์จันทิก	-	-	รับจ้าง	4,000
13	นางสุนันทา นามบุญศรี	-	-	ทำไร่	5,000
14	นางสุพรรณ ราชสิทธิ์	-	-	ทำไร่	6,000
15	นางประทีป บุญชรอด	มี	-	ทำไร่	6,000
16	นายสวัสดิ์ เห่งไพบ	-	-	ค้าขาย	4,000
17	นางละไม ร้อยจันทิก	มี	-	ทำไร่	4,000
18	นางละมัย เสงี่ยมทรัพย์	-	-	ทำไร่	5,000
19	นายสังวาลย์ รอดกันภัย	-	-	ทำไร่	6,000

20	นางแะ พรพมา	-	-	ค้าขาย	5,000
21	นางบุญช่วย พิมพ์อน	-	-	ค้าขาย	5000
22	นางโสภา แอกลา	-	-	ทำไร่	6,000
23	นางอรพรรณ ปราณีตพลกรัง	มี	-	ค้าขาย	5,000
24	นายสุพิชิต ทองจรัส	-	-	ค้าขาย	5,000
25	นางสมร รอดนิม	มี	-	ทำไร่	6,000
26	นางศศร้อย ร้อยจันทิก	-	-	รับจ้าง	4,000
27	นายวัฒนา สีลาเขษต์	-	-	ทำไร่	6,000
28	นายพนธ์ อ่อนสีนิล	-	-	ทำไร่	6,000
29	นางทิภาวรรณ แซ่มบุญจิตย์	-	-	ทำไร่	6,000
30	นางจิตตินันท์ รอดนิม	-	-	ทำไร่	6,000
31	นายจรัญ พรพมา	-	-	ค้าขาย	5,000
32	นายทวน บุญเลี้ยง	-	-	ทำไร่	6,000
33	นางสุนันท์ หลีพันธ์	-	-	ทำไร่	4,500
34	นายเต็มศักดิ์ เอี่ยมศรี	-	-	ทำไร่	5,000
35	นายณรงค์ เปี่ยมสุข	-	-	ทำไร่	5,000
36	นางสมจิตร ราชสิทธิ์	-	-	ทำไร่	5,000
37	นางกะปุ บุญเลี้ยง	-	-	ทำไร่	5,000
38	นายเจนรงค์ บุญเลี้ยง	-	-	ทำไร่	5,000
39	นายสุบิน บุญชรอด	-	-	ทำไร่	5,000
40	นางสาวบุษรินทร์ แซ่มบุญจิต	-	-	ทำไร่	5,000
41	นางวันเพ็ญ แซ่มบุญจิต	-	-	ทำไร่	5,000
42	นางเล็ก บุญผล	-	-	ค้าขาย	4,000
43	นางถาวร ไพโรจน์	-	-	ทำไร่	5,000
44	นายมนตรี ชอบชื่น	-	-	ทำไร่	5,000

จากตารางผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

สรุปได้ว่า อาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิกในหมู่บ้านคลองเต๋อประกอบอาชีพทำไร่ ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำมานานและให้รายได้กับครอบครัว การเป็นหนี้ในระบบมีน้อยเนื่องจากเศรษฐกิจของชาวบ้าน

คลองเดือถื่อว่าอยู่ในสภาพปกติ มีสภาพคล่อง รายได้เฉลี่ยของแต่ละรายอยู่ประมาณ 5,000 บาทต่อเดือน

4.2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ตารางที่ 3 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	เงินที่กู้มาได้	สถานที่/วัตถุ ดิบ	เทคนิควิธีทำงาน
1	นางบังอร จิตรหมอส	10,000	บ้านตนเอง	ดึงลูกค้าโดยการบริการถึงที่
2	นายอุทิศ วงษ์อ่อน	20,000	ไร่ตนเอง	ประสบการ์ณที่เข้ นำมาปรับปรุง
3	นางบุญมา วงษ์อ่อน	20,000	ไร่ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
4	นางทองเทียนเพ็งสมบูรณ์	20,000	บ้านตนเอง	เน้นคุณภาพ
5	นางประนอมวงษ์อ่อน	10,000	-	
6	นายประเทืองตะมะนาว	20,000	ไร่ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
7	นายนาวิน คำพิลัง	20,000	เช่าไร่	
8	นางบุญเรือน ทองคำ	20,000	บ้านตนเอง	
9	นางพิน อ้วนศรี	20,000	บ้านตนเอง	
10	นางสาวอัญชลี สีลาเขตต์	20,000	ไร่ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
11	นางรำเพย หิมพานต์	10,000	บ้านตนเอง	
12	นางณัฐนันท์ หงษ์จันทิก	20,000	-	
13	นางสุนันทา นามบุญศรี	20,000	ไร่ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
14	นางสุวรรณ ราชสิทธิ์	20,000	บ้านตนเอง	
15	นางประทีป บุญชรอด	20,000	ไร่ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
16	นายสวัสดิ์ เท่งใบ	20,000	บ้านตนเอง	ใช้ส่วนลด
17	นางละไม ร้อยจันทิก	15,000	บ้านตนเอง	
18	นางละม้น เสี่ยงมทรัพย์	10,000	บ้านตนเอง	
19	นายสังวาลย์ รอดกันภัย	20,000	ไร่ตนเอง	
20	นางแคะ พรหมมา	10,000	บ้านตนเอง	ใช้ส่วนลด
21	นางบุญช่วย พิมสอน	20,000	-	

22	นางโสภา แอกลา	20,000	ไว้ตนเอง	หาตลาดที่ได้ราคาดีจึงขาย
23	นางอรรณพ ปราณีตพลกรัง	20,000	บ้านตนเอง	ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
24	นายสุพิจิตร ทองจรัส	20,000	บ้านตนเอง	ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
25	นางสมร รอดนิม	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
26	นางสดศรี ร้อยจันทิก	20,000	บ้านตนเอง	ประหยัดในการซื้ออาหาร
27	นายพัฒนา สีลาเขตต์	20,000	ไว้ตนเอง	เน้นคุณภาพ
28	นายพยนต์ อ่อนสินธิ	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
29	นางทิภาวรรณ แซ่มบุญชิตย์	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
30	นางจิตตินันท์ รอดนิม	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
31	นายจรัส พรหมมา	15,000	บ้านตนเอง	ใช้ส่วนลด
32	นายทวน บุญเลี้ยง	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
33	นางสุนันท์ หลีพันธ์	20,000	ไว้ตนเอง	ใช้ประสบการณ์ที่คิดมาแก้ไข
34	นายเต็มศักดิ์ เอี่ยมศรี	20,000	บ้านตนเอง	ใช้ส่วนลด
35	นายณรงค์ เปี่ยมสุข	20,000	ไว้ตนเอง	
36	นางสมจิตร ราชสิทธิ์	15,000	บ้านตนเอง	
37	นางกะปุ บุญเลี้ยง	20,000	ไว้ตนเอง	
38	นายเจนรงค์ บุญเลี้ยง	20,000	ไว้ตนเอง	รวมกลุ่มซื้ออาหารเพื่อลดต้นทุน
39	นายสุบิน บุญชรอด	20,000	ไว้ตนเอง	
40	นางสาวบุษรินนทร์ แซ่มบุญชิต	20,000	ไว้ตนเอง	หาวิธีที่ลดต้นทุน
41	นางวันเพ็ญ แซ่มบุญชิต	20,000		
42	นางเล็ก บุญผล	20,000		
43	นางลำรวาย ไพโรจน์	20,000	ไว้ตนเอง	
44	นายมนตรี ขอบขัน	20,000	ไว้ตนเอง	หาเทคนิคที่แตกต่าง
รวม		810,000		

จากตาราง ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B สรุปได้คือ ผู้กู้แต่ละคน สามารถกู้ได้เฉลี่ยคนละ 20,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง ไม่ได้เช่า ซึ่งตรงนี้เป็นข้อได้เปรียบในการประกอบอาชีพและเทคนิคของแต่ละคนจะคล้ายๆ กัน ซึ่งจะแตกต่างกันไม่มากนัก

4.2.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

ตารางที่ 4 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	การทำกิจการ ถูกวิธี	การหาตลาดที่ดี	การทำบัญชี
1	นางบังอร จิตรหมอสถา	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	มีการหาเทคนิค ในการตั้งลูกค้า	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
2	นายอุทิศ วงษ์อ่อน	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
3	นางบุญมา วงษ์อ่อน	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
4	นางทองเทียนเพ็งสมบูรณ์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
5	นางประนอมวงษ์อ่อน	ยังไม่ได้ทำ		
6	นายประเทืองตะมะนาว	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
7	นายนาวัน คำพิลัง	ยังไม่ได้ทำ		
8	นางบุญเรือน ทองคำ	ยังไม่ได้ทำ		
9	นางพิน อ้วนศรี	ยังไม่ได้ทำ		
10	นางสาวอัญชลี สีลาเขตต์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
11	นางรำเพย หิมพานต์	ยังไม่ได้ทำ		
12	นางณัฐนันท์ หงษ์จันทิก	ยังไม่ได้ทำ		
13	นางสุนันทา นามบุญศรี	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
14	นางสุวรรณ ราชสิทธิ์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน

		ที่เสนอไว้		จ่ายแต่ละเดือน
15	นางประทีป บุญชรอด	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	
16	นายสวัสดิ์ เท่งใบ	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
17	นางละไม ร้อยจันทิก	เปลี่ยนอาชีพ		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
18	นางละม้น เสงี่ยมทรัพย์	เปลี่ยนอาชีพ		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
19	นายสังวาลย์ รอดกันภัย	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมตัวซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
20	นางเกาะ พรมมา	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
21	นางบุญช่วย พิมสอน	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
22	นางโสภา แอกลา	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
23	นางอรรณพ ปรานีเดพลกรัง	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
24	นายสุพิจิตร ทองจรัส	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
25	นางสมร รอดนิม	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ดี	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
26	นางสดศรี ร้อยจันทิก	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
27	นายวัฒนา สีลาเขตต์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	ใช้ต้นทุนการ เลี้ยงไม่สูง	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
28	นายพนธ์ อ่อนสินิล	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
29	นางทิภาวรรณ แซ่มบุญจิตย์	ทำตามโครงการ		มีการจัดทำรายรับราย

		ที่เสนอไว้		จ่ายแต่ละเดือน
30	นางจิตตินันท์ รอดนิยม	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	หาซื้อเมล็ดพันธุ์ ที่ราคาถูก	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
31	นายจรัญ พรหมมา	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	ใช้ส่วนลด	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
32	นายทวน บุญเลี้ยง	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมตัวซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
33	นางสุนันท์ หลีพันธ์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมตัวซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
34	นายเต็มศักดิ์ เอี่ยมศรี	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	ใช้ส่วนลด	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
35	นายณรงค์ เปี่ยมสุข	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมตัวซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
36	นางสมจิตร ราชสิทธิ์	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
37	นางกะปุ บุญเลี้ยง	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมกลุ่มซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
38	นายเจนรงค์ บุญเลี้ยง	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมกลุ่มซื้อ อาหาร	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
39	นายสุบิน บุญชรอด	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
40	นางสาวบุษรินทร์ แซ่มบุญจิต	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมกลุ่มซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
41	นางวันเพ็ญ แซ่มบุญจิต	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้		มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน
42	นางเล็ก บุญผล	ยังไม่ได้ทำ		
43	นางสำรว พไโรจน์	ยังไม่ได้ทำ		
44	นายมนตรี ขอบชื่น	ทำตามโครงการ ที่เสนอไว้	รวมกลุ่มซื้อเมล็ด พันธุ์	มีการจัดทำรายรับราย จ่ายแต่ละเดือน

จากตาราง ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า โครงการแต่ละโครงการที่ได้เสนอนั้นสมาชิกแต่ละรายล้วนทำตามวัตถุประสงค์ในการกู้ มีบ้างที่ไม่ได้ทำแต่ก็ถือว่าน้อย สาเหตุที่ไม่ได้ทำเพราะยังเพิ่งเริ่มที่กู้ และอาจยังไม่พร้อมที่จะประกอบอาชีพ เทคนิคที่ใช้ในการประกอบอาชีพแต่ละเทคนิคเป็นการลดต้นทุนในการผลิตทั้งสิ้น และการจัดระบบบัญชีมีการทำบัญชีแต่ละเดือนนับว่าเป็นกระบวนการที่ดี

4.2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

ตารางที่ 5 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	โครงการ กู้	ผลผลิต	รายได้ที่เป็นเงิน	หมายเหตุ
1	นางบั้งอร จิตรหมอสา	เสริม สวย	ซื้อเสียง	มีเงินหมุนเวียน ในกิจการ	
2	นายอุทิศ วงษ์อ่อน	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
3	นางบุญมา วงษ์อ่อน	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
4	นางทองเทียน เพ็งสมบูรณ์	ตัดเย็บ	ซื้อเสียง	มีเงินหมุนเวียน ในกิจการ	
5	นางประนอม วงษ์อ่อน	ค้าขาย			
6	นายประเทือง ตะมะนาว	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
7	นายนาวัน คำพิลัง	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
8	นางบุญเรือน ทองคำ	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
9	นางพิน อ้วนศรี	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
10	นางสาวอัญชลี สีลาเขตต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
11	นางรำเพย หิมพานต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
12	นางณัฐนันท์ หงษ์จันทิก	ทำไร่	ข้าวโพด		
13	นางสุนันทา นามบุญศรี	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
14	นางสุวรรณ ราชสิทธิ์	ค้าขาย	ซื้อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
15	นางประทีป บุญซุรุด	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
16	นายสวัสดิ์ เท่งใบ	ค้าขาย	ซื้อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
17	นางละไม ร้อยจันทิก	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก

18	นางละมั้น เสี่ยมทรัพย์	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
19	นายสังวาลย์ รอดกันภัย	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
20	นางแคะ พรหมมา	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
21	นางบุญช่วย หิมสอน	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
22	นางโสภา แอกลา	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
23	นางอรรณพ ปราณีตพลกรัง	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
24	นายสุพิจิตร ทองจรัส	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
25	นางสมร รอดนิม	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
26	นางสดศรี ร้อยจันทิก	เลี้ยงหมู	หมู	มีอาชีพ	อยู่ในช่วงเลี้ยง
27	นายวัฒนา สีลาเขตต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
28	นายพนธ์ อ่อนสินิก	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
29	นางทิการณณ์ แซ่มบุญจิตต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
30	นางจิตตินันท์ รอดนิม	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
31	นายจรัญ พรหมมา	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
32	นายทวน บุญเลี้ยง	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
33	นางสุนันท์ หลีพันธ์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
34	นายเต็มศักดิ์ เอี่ยมศรี	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
35	นายณรงค์ เปี่ยมสุข	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
36	นางสมจิตร ราชสิทธิ์	เลี้ยงปลา	ปลา	มีอาชีพ	อยู่ในช่วงการเลี้ยง
37	นางกะปุ บุญเลี้ยง	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
38	นายเจนรงค์ บุญเลี้ยง	เลี้ยงปลา	ปลา		อยู่ในช่วงการเลี้ยง
39	นายสุบิน บุญชรอด	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
40	นางสาวบุษรินนทร์ แซ่มบุญจิตต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
41	นางวันเพ็ญ แซ่มบุญจิตต์	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก
42	นางเล็ก บุญผล	ค้าขาย	ชื่อเสียง	มีเงินหมุนเวียน	
43	นางสำรวย ไพโรจน์	ทำไร่	ข้าวโพด		
44	นายมนตรี ขอบจีน	ทำไร่	ข้าวโพด		อยู่ในช่วงเพาะปลูก

สรุป จากตารางการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

การประกอบอาชีพของแต่ละรายในหมู่บ้านคลองเคื้องยังอยู่ในช่วงเริ่มทำอาชีพต่างๆ ที่ได้เสนอโครงการเอาไว้ เพราะเพิ่งได้รับเงินกู้เมื่อเดือนมีนาคม 2545 ฉะนั้นผลผลิตจึงยังไม่เกิด อาชีพต่างๆ จึงยังอยู่ในช่วงกระบวนการเท่านั้น แต่จากการสังเกตสมาชิกแต่ละรายกำลังตื่นตัวกับอาชีพของตน มีการสอบถามซึ่งกันและกันเวลาเกิดปัญหา มีการสอบถามเรื่องการตลาดว่าควรจะไปขายที่ไหนที่ได้ราคาสูง ซึ่งถือว่าเกิดกระบวนการที่ดีต่ออาชีพ

4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตารางที่ 6 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ผู้กู้อาชีพ	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต	หมายเหตุ
ทำไร่	เงินที่กู้มาได้	- การหาวัตถุดิบ - การหาตลาด	- ผลเป็นลิ่งของ - ผลเป็นตัวเงิน - ผลเป็นความพอใจ	การทำไร่ยังไม่ได้รับผลผลิตเนื่องจากยังอยู่ในการเพาะปลูก
ค้าขาย	เงินที่กู้มาได้	- การหาลูกค้า - การหาเทคนิค - การขาย	- ผลเป็นตัวเงิน - ผลเป็นความพอใจ	เกิดเงินทุนหมุนเวียนขึ้น
เลี้ยงสัตว์	เงินที่กู้มาได้	- การหาแหล่งวัตถุดิบ - การวิเคราะห์ปัญหา - การหาตลาด	- ผลเป็นตัวเงิน - ผลเป็นความพอใจ - ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี	รายได้เป็นตัวเงินยังไม่เกิดเนื่องจากยังอยู่ในการเลี้ยง ยังไม่ได้ขาย
บริการ	เงินที่กู้มาได้	- การหาลูกค้า - การบริการที่ดี	- ผลเป็นชื่อเสียง - ผลเป็นตัวเงิน	มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีอุปกรณ์เพิ่มขึ้น

ตาราง ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพแต่ละกลุ่มมีวิธีทำธุรกิจที่แตกต่างกันออกไป ส่วนแต่มีเทคนิคแต่ละด้านที่เน้นความพอใจและรายได้ที่

เป็นตัวเงิน แต่เนื่องจากการประกอบอาชีพเพิ่งเริ่มต้นการบรรลุการได้ผลผลิตจึงยังไม่เกิดขึ้นแต่ผลผลิตที่ได้รับ ณ ขณะนี้คือความพอใจที่มีอาชีพเป็นของตนเอง เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก

4.4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.4.1 การได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ พบว่า

4.4.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยมีปรัชญาดังนี้

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชน
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

4.4.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของตนเองและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคม

2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

4.4.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4.4.2 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ 5 ข้อ พบว่า

4.4.2.1 การเกิดกองทุน พบว่า

- มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้น มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
- หัสนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน คือ มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพได้และรายได้
- การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน คือ มีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน มีการสร้างรายได้ และมีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
- แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน คือ มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
- ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน คือ มีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 80 คน มีจำนวนเงินออมปัจจุบัน 39,465.91 บาท และยอดเงินคงเหลือของกองทุน 1 ล้านบาท คือ 190,000

4.4.2.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

- คณะกรรมการบริหารกองทุน คือมีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน มีคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน และมีจำนวนคณะกรรมการครบตามระเบียบกองทุน

- ระเบียบการบริหารกองทุน คือ มีระเบียบการบริหารกองทุน และมีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ

- การดำเนินงานของคณะกรรมการ คือ มีการประชุมของคณะกรรมการ มีการรับสมัครสมาชิก มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน มีการรับเงินฝาก และมีการระดมทุนเงินฝาก

- การคัดสรรเงินกู้ คือ มีระเบียบการกู้และขอทุน มีระเบียบการติดคอกเบี้ย จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ 44 ราย จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ ไม่มี

- ยังไม่มีการจัดสรรผลประโยชน์ของจำนวนยอดทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท เพราะยังไม่ครบกำหนดชำระคืนเงินต้น ส่วนจำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับยังไม่มีการจัดสรรใดๆ

4.4.2.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า

- มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้

- มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง

- มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง คือ มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน และมีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ

- มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

- มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน และมีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

4.4.2.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม คือ มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ และสมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง

- ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน คือ ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ

ประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี และผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

4.4.2.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

- ศักยภาพของบริบทที่เพิ่มขึ้น คือ มีสภาพของป่า มีสภาพของดินที่พอใช้ มีสภาพของหนองน้ำที่พอได้มาตรฐาน มีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มีถนน มีไฟฟ้า มีประปา

- การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้าน คือ ทุนด้านการเงิน ได้แก่ มีจำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน มีจำนวนกลุ่มต่าง และจำนวนเงิน ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ ได้แก่ จำนวนและลักษณะประชากร การประกอบอาชีพ ทุนทางด้านวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ มีวัด มีการใช้ภาษาพื้นบ้าน และทุนทางปัญญา ได้แก่ มีโรงเรียน มีผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

- มีความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้ดูแล คือ มีกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น มีการบริการในชุมชน มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

4.4.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.4.3.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน พบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามาแสดงความคิดเห็นและรับรู้กระบวนการเกี่ยวกับกองทุนเป็นระยะๆ

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นรากฐานของกองทุนเงินล้าน

3. ส่งเสริมให้ชาวบ้านรักบ้านเกิด เช่น มีชาวบ้านกลับคืนถิ่นบ้านเกิดมากขึ้น จากที่ชาวบ้านบางคนไปประกอบอาชีพที่อื่น

4. ช่วยให้ชาวบ้านมีอาชีพเป็นของตนเอง เช่น มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง มีเงินทุนหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้น

5. ชาวบ้านเกิดความรักความสามัคคีกัน คือ มีการช่วยกันแก้ปัญหาเมื่อเกิดอุปสรรค เช่น กลุ่มเลี้ยงสัตว์ เวลาประสบปัญหากับอาการป่วยของสัตว์ก็จะมีบริการร่วมกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

6. เปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น คือ ชาวบ้านมีการแสดงความคิดเห็นจากที่แต่เดิมชาวบ้านไม่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.4.3.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน ของผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนคือ มีผู้ที่ไม่พอใจบางคนในการตัดสินใจเงินกู้
2. การชำระเงินคืนอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากสมาชิกบางคนยังไม่ดำเนินการตามโครงการที่เสนอไว้
3. การทำงานของคณะกรรมการบางท่านไม่สามัคคีกัน ยังเป็นการทำงานที่ไม่กระจายการทำงาน
4. การฝากเงินประจำเดือนชาวบ้านไม่เป็นไปตามที่นัด ยังมีสมาชิกบางคนที่ไม่สามารถนำเงินมาฝากได้ทุกเดือน

4.4.4 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า

- ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านคลองเคื่อและเหตุผลมีดังนี้ (ปร.7)

ความสามัคคี ในหมู่บ้านคลองเคื่อมีความสามัคคี ระดับปานกลาง เพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมาอยู่ที่ระดับปานกลาง คิดเป็น 48.33 %

ความซื่อสัตย์ในหมู่บ้านคลองเคื่อ มีความซื่อสัตย์ระดับปานกลาง เพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมาอยู่ที่ระดับปานกลางคิดเป็น 66.67%

ชุมชนยกย่องคนทำความดี ในหมู่บ้านคลองเคื่อมีการยกย่องคนทำความดีอยู่ที่ระดับปานกลาง คิดเป็น 45%

การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในหมู่บ้านคลองเคื่อ อยู่ที่ระดับปานกลาง คิดเป็น 50%

สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม คิดเป็น 92% เพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมาตอบว่าใช่ 55 คน ไม่ใช่ 5 คน

สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ คิดเป็น 90% เพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมา ตอบว่า เท่าเดิม 54 คน เพิ่มขึ้น 4 คน และลดลง 3 คน

ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น อยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน คิดเป็น 90% เพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมาตอบว่า เท่าเดิม 54 คน เพิ่มขึ้น 5 คน และลดลง 1 คน

ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน คิดเป็น 56% จากปีก่อนเพราะจากการสำรวจประชากร 60 คน ผลออกมาตอบว่า เท่าเดิม 34 คน เพิ่มขึ้น 26 คน

ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา คิดเป็น 66.67% ผลตอบออกมาว่า เท่าเดิม 49 คน เพิ่ม 8 คน ลดลง 3 คน

ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส คิดเป็น 82%

ในชุมชน มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม คิดเป็น 35%

12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน คิดเป็น 66.67%

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านคลองเคื่อ ได้ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดทั้ง 12 ตัว คือ $788.34/12 = 65.70$ นั่นคือ หมู่บ้านคลองเคื่อถือว่ามีความเข้มแข็งอยู่ที่ร้อยละ 65.70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างดี และจากการสังเกตการเข้าพื้นที่สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการมีงานบุญตามบ้านเป็นอย่างดี มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน และจากการประชุมประจำเดือนทุกครั้งสมาชิกก็ไปเข้าร่วมประชุมทุกครั้งถึงแม้ว่าจะมีบางครั้งที่การประชุมจะมีสมาชิกน้อยแต่ก็ไม่เคยที่ไม่มีสมาชิกเลย ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการสังเกตนับว่าสมาชิกของหมู่บ้านคลองเคื่อมีความเข้มแข็งที่ดี

- ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นพบว่าชาวบ้านคลองเคื่อส่วนใหญ่ให้ความสนใจและตั้งใจในการใช้เงินในส่วนนี้อย่างถูกต้องและเคารพกฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน อาจจะมีบ้างในความขัดแย้งซึ่งชาวบ้านแต่ก็ไม่มากสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้โดยชาวบ้านเองเริ่มจากการประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ต้นทุนของอาหารแพงจึงทำให้ชาวบ้านคลองเคื่อที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์รวมกลุ่มกันซื้ออาหารสัตว์เพื่อต้องการซื้ออาหารสัตว์ในต้นทุนที่ไม่สูงเกินไปเพื่อที่จะได้เห็นกำไรในการขายเนื้อสัตว์ ตรงนี้เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าชาวบ้านเกิดความรักความสามัคคีกันมากขึ้น มีอาชีพที่ยั่งยืนมีกิจกรรมเป็นของตนเอง สามารถพึ่งตนเองได้ ชาวบ้านพอใจกับอาชีพใหม่ที่ชาวบ้านไม่มีโอกาสได้ดำเนินงานเพราะยังขาดแหล่งเงินทุนและความรู้ความเข้าใจในอาชีพนั้นซึ่งในปัจจุบันทุกคนในหมู่บ้านคลองเคื่อหันมาสนใจในอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ และค้าขาย ทุกอาชีพประสบความสำเร็จในอาชีพที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทที่ 5 เป็นการสรุป อภิปรายผลและการนำเสนอข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ค้นพบจากการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 สรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการประเมินผล

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้าน กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด รวมทั้งปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนกำหนด

5.1.2 วิธีดำเนินการ

เป็นการติดตามผลการดำเนินการกองทุนในระยะแรกตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และการสนทนาแบบไม่มีโครงสร้าง ใช้แบบสอบถาม ใช้การสังเกต แล้วทำการจดบันทึก และเก็บข้อมูลบางส่วนจากเอกสารกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาศึกษาและประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องศึกษาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

5.1.3 ผลการดำเนินการ

จากการติดตามการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเคื่อ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ดำเนินการติดตามการประเมินโครงการตามรูปแบบของ CIPP Model สรุปได้ดังนี้ คือ

- บริบทชุมชนโดยภาพรวม (c) ภาวะความเป็นอยู่ของหมู่บ้านคลองเคื่อมีการดีขึ้น หลังจากที่มีกองทุนหมู่บ้านเข้ามา ทำให้เกิดการประกอบอาชีพใหม่ๆ มากขึ้น สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้มากขึ้น สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับครอบครัว รวมทั้งเกิดการสร้างกระบวนการเป็นผู้นำโดยอด โนมัตี ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ชาวบ้านมีความสามัคคี มีการรวมกลุ่มกันในกลุ่มอาชีพต่างๆ มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

และทัศนคติต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป ความพร้อมในด้านเหล่านี้จะเอื้ออำนวยกับกองทุนหมู่บ้าน อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่ง

- ขึ้นการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม (A) ในช่วงระยะเวลาเดือน ธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 การดำเนินงานและการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ของหมู่บ้านคลองเต็เป็นไปด้วยดีตามระเบียบคณะกรรมการกองทุน สามารถบริหารและจัดการกองทุน ได้จนแล้วเสร็จและมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบรวมทั้งเข้าใจนโยบายกองทุนและหลักการ ของกองทุนเป็นอย่างดี สามารถให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านกับสมาชิก และยังมี การพิจารณาเงินกู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกองทุนได้

- ผลการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย(B) ในช่วงระยะเวลาเดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกันยายน 2545 ผลการดำเนินงานกิจการของผู้กู้ ซึ่งสถานะกองทุนตั้งแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2544 ได้รับเงินโอนเงินล้าน ตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 และปล่อยกู้ในวันที่ 26 มีนาคม 2545 สมาชิกกู้ไปทั้งหมดเป็นจำนวน 810,000 บาท แยกเป็นกลุ่มต่าง ดังนี้ กลุ่มผู้ปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย และกลุ่มบริการ ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์พบว่าในแต่ละกลุ่มกู้เงินจากกองทุนโดนเฉลี่ย 20,000 บาท ต่อคน ส่วนใหญ่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์และสามารถพัฒนาอาชีพของตนได้ ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถดำเนินกิจการค่อนข้างได้ผลดี อย่างไรก็ตามยังมีสมาชิกบางส่วน ที่กู้มาแต่ไม่ได้ทำตามวัตถุประสงค์ที่ได้เสนอไว้ดังกล่าว สำหรับกองทุนหมู่บ้านคลองเต็ ผู้กู้ยังไม่ สามารถชำระคืนเงินกู้ได้เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดชำระคืนการชำระคืนเป็นรายปี

ตารางแสดง สถานะทางการเงินของกองทุนเงินล้านหมู่บ้านคลองเต็

สรุปยอดเงิน ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2545

วัน เดือน ปี	รายการ	ยอดเงิน (บาท)	จำนวนผู้กู้ (ราย)	ดอกเบี้ย (12%/ปี)	หมายเหตุ
24 ก.ค 44	ก่อตั้งกองทุนเงินล้าน				
21 ก.พ 45	รับโอนเงินล้าน	1,000,000	-	-	
26 มี.ค. 45	ปล่อยกู้รอบแรก	810,000	44	97,200	
	รวม	810,000	44	97,200	
	ยอดเงินคงเหลือ	190,000			การชำระคืนเป็นรายปี

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การได้ทราบนโยบายกองทุนหมู่บ้านและหลักการสำคัญของหมู่บ้านเพื่อเป็นแนวทางในการติดตามการประเมินโครงการอย่างมีระบบแบบแผน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นฐานในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านคลองเตื่อ รวมทั้งระเบียบต่างที่เกี่ยวข้อง

5.2.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อ บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

1. การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน โดยเริ่มจากกลุ่มบุคคลเพียง 2-3 คน เริ่มช่วยกันก่อตั้งกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จากนั้นจึงขยายเป็นกลุ่มบุคคลที่เพิ่มขึ้น โดยมีการรวมตัวช่วยกันร่างระเบียบและเอกสารต่างๆ และประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรับทราบให้ความรู้ความเข้าใจถึงหลักการกองทุน การจัดตั้งกองทุน จัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือร่วมกัน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง โดยการบริหารงานจะเน้นหลักประชาธิปไตยเป็นหลัก ซึ่งจะยึดความคิดเห็นของชาวบ้าน โดยการให้ชาวบ้านเป็นผู้แสดงความคิดเห็น เช่น การเลือกคณะกรรมการก็จะมีข้อเสนอชื่อและมีผู้รับรองโดยการออกเสียง โดยยึดเสียงข้างมากเป็นหลักในการตัดสินใจ

3. การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อมีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงหมู เป็นต้น

5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนในกองทุนหมู่บ้านคลองเตื่อ มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

5.2.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

- ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน พบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามาแสดงความคิดเห็นและรับรู้กระบวนการเกี่ยวกับกองทุนเป็นระยะๆ

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นรากฐานของกองทุนเงินล้าน

3. ส่งเสริมให้ชาวบ้านรักบ้านเกิด เช่น มีชาวบ้านกลับคืนถิ่นบ้านเกิดมากขึ้น จากที่ชาวบ้านบางคนไปประกอบอาชีพที่อื่น

4. ช่วยให้ชาวบ้านมีอาชีพเป็นของตนเอง เช่น มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง มีเงินทุนหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้น

5. ชาวบ้านเกิดความรักความสามัคคีกัน คือ มีการช่วยกันแก้ปัญหาเมื่อเกิดอุปสรรค เช่น กลุ่มเลี้ยงสัตว์ เวลาประสบปัญหาเกี่ยวกับอาการป่วยของสัตว์ก็จะมี การปรึกษาร่วมกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาคที่เกิดขึ้น

6. เปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น คือ ชาวบ้านมีการแสดงความคิดเห็นจากที่แต่เดิมชาวบ้านไม่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

- ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน ของผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนคือ มีผู้ที่ไม่พอใจบางคนในการตัดสินใจ

2. การชำระเงินคืนอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากสมาชิกบางคนยังไม่ดำเนินการตามโครงการที่เสนอไว้

3. การทำงานของคณะกรรมการบางท่านไม่สามัคคีกัน ยังเป็นการทำงานที่ไม่กระจ่ายการทำงาน

4. การฝากเงินประจำเดือนชาวบ้านไม่เป็นไปตามที่นัด ยังมีสมาชิกบางคนที่ไม่สามารถนำเงินมาฝากได้ทุกเดือน

5.2.4 ตัวชี้วัดของชุมชนในทัศนของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

จากการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคล่องเคือใน 10 เดือนที่ผ่านมาพบว่า คนในหมู่บ้านคล่องเคือรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล การอยู่ในชุมชนอย่างมีสันติ และมีการร่วมมือกันเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี รวมทั้งยังมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งความเข้มแข็งเหล่านี้ล้วนแต่เกิดขึ้นและสร้างผลดีให้กับกองทุนเป็นอย่างมาก ซึ่งการบริหารกองทุนมีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

5.2.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

- ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยมีสมาชิกกู้เงิน จำนวน 44 คน จากจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 55 มีเงินทุนเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ โดยเสียดอกเบี้ยต่ำ และไม่ต้องพึ่งเงินกู้ยืมจากระบบเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ในหมู่บ้านขึ้น

- ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถมีรายได้เข้ามาจากเดิม มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม

- ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) เกิดความสามัคคีกันในหมู่บ้าน เกิดกลุ่มอาชีพ ต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพเลี้ยงหมู อาชีพทำไร่ เป็นต้น และความเป็นอยู่ของคหในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองเต็ครั้งที่นี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ มีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านคลองเต็

- ในกรณีที่สมาชิกที่กู้เงินไปทำผิดวัตถุประสงค์ ในระเบียบข้อบังคับกองทุนเงิน ด้านการปรับปรุงและควรเพิ่มระเบียบการติดตามในการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ให้สมาชิกมีแรงกระตุ้นที่จะทำให้เงินกองทุนเกิดการหมุนเวียนและไม่สูญเปล่าทั้งนี้เป็นการสร้างความมั่นคงของเงินกองทุนด้วย

- ในระเบียบควรปรับปรุงในเรื่องของคุณสมบัติของสมาชิกที่กู้เงินให้อื้ออานวยต่อคนจนที่ขาดคุณสมบัติแต่ต้องการหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เช่น ไม่มีรายได้ที่จะมีเงินมาฝากเข้าเป็นสมาชิกกองทุนจึงไม่มีโอกาสเป็นสมาชิกกองทุนทำให้ไม่สามารถกู้เงินกองทุนเงินล้านไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะเป็นการปิดโอกาสสำหรับคนจนจริงๆ การแก้ไขระเบียบข้อนี้จึงมีความสำคัญยิ่งเพื่อให้เงินกองทุนจะได้เข้าถึงมือชาวบ้านที่ต้องการเงินโดยแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- ในการบริหารจัดการกองทุน ยังเป็นการบริหารงานอยู่ที่ประธานและเลขานุการอย่างเดียว เป็นการทำงานอย่างไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ควรมีการจัดระบบหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจนให้เกิดการกระจายการทำงาน

- ในการบริหารจัดการกองทุน กรรมการส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในระบบบัญชี ควรจะมีการฝึกอบรมให้มากกว่านี้ จัดให้มีการดูงานและควรเชิญวิทยากรทางด้านนี้มาชี้แนะฝึกอบรมด้วย เพื่อให้การบริหารงานกองทุนจะได้เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบของกองทุน

5.3.3 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- ในกรณีที่สมาชิกกองทุนนำเงินไปลงทุนในอาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นอาชีพใหม่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบางส่วน ควรส่งเสริมจัดการฝึกอบรมและพัฒนา หรือให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ เช่น เรื่องการผลิต การตลาด การทำบัญชี เป็นต้น ควรส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ โดยเฉพาะ เพื่อที่สมาชิกที่อยากจะประกอบอาชีพที่สนใจแต่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะทำจริงๆ

- สมาชิกที่กู้เงินยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้และสื่อให้มากกว่านี้ เพื่อที่สมาชิกจะได้ทราบข้อมูลนโยบายของกองทุนรวมทั้งหลักการและวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงเป็นการช่วยให้กองทุนเกิดความมั่นคงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

- การสิ้นสุดโครงการนี้ ควรจะมีการติดตามการประเมินแบบเป็นระบบต่อไป เพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อาจกระทำโดยชาวบ้านหรือข้าราชการ หรือนักวิจัยจากภายนอกชุมชน

- การประเมินกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้เป็นการประเมินเฉพาะกรณี เพราะฉะนั้นถ้าต้องการประเมินที่กว้างขึ้นในระดับตำบล หรืออำเภอ ควรจะมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ หรือการศึกษาในระดับมหภาคต่อไป

- ควรจะมีการประเมินโดยให้ชาวบ้านเป็นผู้ประเมินตนเองโดยการจัดสัมมนา เพื่อที่จะได้ผลการประเมินในหลายรูปแบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ควรจะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์และชุมชนร่วมกันอภิปรายผลที่ได้ รวมทั้งช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- กองทุนเพื่อสังคม, สำนักงาน. 2544. คู่มือเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเต้. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองเต้. นครราชสีมา.
- คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช.), กรรมการพัฒนาชุมชน. 2544. กชช 2 ค ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน.
- คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช.), กรรมการพัฒนาชุมชน. 2544. จปฐ.2 แบบประมวลผลและเทียบเป้าหมายข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือนรายหมู่บ้าน.
- ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. 2544. ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน.
- นงลักษณ์ เศรษฐพิพิงษ์. จุดเด่นจุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน , หน้า 32-33
- หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน. กองทุนหมู่บ้านกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ. ประจำวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2545